

Efteruddannelse: Garvede folk i syskole

Fødeafdelingen på Hillerød Hospital efteruddanner samtlige 60 jordemødre i at sy fødselsbristninger. En forkert syet bristning kan få store konsekvenser for kvinderne med inkontinens eller et smertefuldt sexliv til følge.

En murersnor, en computertegnfilm, en hudfarvet skumgummipude og tre deciliter kollegial dialog. Det er ikke en af Olsen Bandens huskesedler, men derimod nogle af de vigtigste rekvisitter i det efteruddannelsesprojekt i at sy fødselsbristninger, som alle jordemødre og læger på fødeafdelingen på Hillerød Hospital er i gang med.

Omkring 80 procent af alle førstegangsfødende og halvdelen af alle andegangsfødende beskadiger deres bækkenbund i større eller mindre grad i forbindelse med, at de føder deres barn. De fleste bristninger er små og bliver syet af jordemoderen. Større bristninger bliver syet af en læge. Selvom barnet er fødselsens ultimative hovedperson, kan der være god grund til at give kvindens underliv et intensivt fokus efter fødslen. En forkert behandlet bristning kan nemlig få store konsekvenser for kvindens fremtidige sexliv og hendes evne til at holde på vand, luft og afføring.

"Når en kvinde får en bristning ved sin fødsel, er det en kompleks situation både for hende og for sundhedspersonalet. Som jordemoder og læge skal man sørge for at patienten får en god fødselsoplevelse. Samtidig står vi med en bristning, som er en klinisk sygdom, der skal behandles. Hvis vi skal være gode til at håndtere det, skal

der både være teoretisk viden, øvelse og kollegial dialog bag," forklarer overlæge Hanne Brix Westergaard om baggrunden for efteruddannelsen.

Hun fik sammen med vicechefjordemoder Dorte Dahl Ravn ideen til projektet for et lille år siden.

"Der er tre hovedformål; at give jordemødrene et fagligt løft, at fremme den kollegiale dialog og at have fokus på at give patienterne en god fødselsoplevelse og en velfungerende bækkenbund", forklarer vicechefjordemoder Dorte Dahl Ravn.

Teori som tegnefilm

Efteruddannelsen af de 60 jordemødre og 30 læger er en tretrinnet kombination af teoretisk undervisning i bækkenbundens anatomi, bristningstyper og syteknikker, praktisk træning i at sy og så klinisk læring og sparring med kolleger hos patienten, når en bristning skal syes.

I løbet af januar og februar har jordemødrene i grupper på ti fået tre timers intensiv undervisning i den nyeste viden om bækkenbundens muskulatur og syninger af bristninger. Det er sket med udgangspunkt i animerede computertegnfilm fra internetportalen GynZone. Derefter har de trænet knudeteknik med grøn murersnor og har afprøvet syteknikkerne i små hudfarvede skumgummipuder.

Afdelingsjordemoder Gitte Ulriksen har stået for en stor del af undervisningen og har oplevet et kæmpe engagement fra kollegerne.

"Jordemødre er gode til at sy - og det skal vi også være. For vi har et meget selvstændigt erhverv, hvor man traditionelt går ind på sin fødestue, lukker døren og passer sit arbejde. Hvis den fødende får en bristning, syer man den - måske uden at tænke så meget over, hvad man gør. Men med en jordemodergruppe, der er uddannet over de sidste 30 år, er det sundt at få den nyeste viden og noget faglig og professionel sparring", forklarer Gitte Ulriksen.

Hun var selv på et todages intensivt kursus hos jordemoder og ph.d. Sara Kindberg fra GynZone, inden hun gik i gang med at undervise kollegerne.

Mere systematik

Karen West er en af de jordemødre, der har været i "syskole". Hun har ti års erfaring som jordemoder og har arbejdet i fem år på fødeafdelingen på Hillerød Hospital.

"Vores fokus på syning af bristninger betyder, at jeg nu går endnu mere systematisk til værks. Jeg undersøger kvinden en smule mere grundigt, og så er jeg mere detaljeret, når jeg diagnosticerer og beskriver i journalen, hvordan jeg har syet. Det med at skri-

ve "syet på vanlig vis" - den går ikke længere", siger Karen West.

Projektet betyder, at hun er blevet spørgeskematestet og skal have kolleger og overordnede ind på fødestuen og forholde sig til sit arbejde. Men det er kun positivt, mener hun.

"Jeg føler mig ikke overvåget overhovedet. Jeg synes tværtimod, det er rigtig godt, at vi bliver efteruddannet i den nyeste viden. Det skaber en fællesskabsfølelse at have fagligheden i fokus, og vi diskuterer ofte faglige ting i vagtværelset. Jeg er faktisk stolt af, at vi har et overskud og et arbejdsmiljø, der gør, at vi kan gennemføre det her", siger jordemoder Karen West.

Kan man lære at sy af en computer?

En stor del af den teoretiske undervisning foregår via computeranimationer og tegninger fra GynZone. Her kan jordemødrene for eksempel se tegnefilm af, hvordan man diagnosticerer og syer forskellige bristninger. Hillerød Hospitals fødeafdeling har nu købt onlineadgang til undervisningsmateriale til samtlige jordemødre, så alle i dagligdagen kan logge på og genopfriske teorien. Og det med computeren skræmmer ikke. For inde på samtlige fødestuer er computerens fladskærm allerede en lige så naturlig

del som fødeleje, lattergas og puslebord.

"Der er ingen, der er computerforfækkede her. Vi har elektroniske journaler, så computeren bliver brugt helt naturligt på fødestuen i forvejen", siger overlæge Hanne Brix Westergaard.

Udover den interne certificering, som jordemødrene får efter kurset og supervisionen, bliver personalet også computercertificeret via gynzone.dk i løbet af i år.

Sideløbende med uddannelsen kører afdelingen også et forskningsprojekt. Det skal vise, hvordan videreuddannelsen påvirker jordemødrenes fortrolighed med og viden om fødselsbristninger. For projektet gik i gang besvarede alle afdelingens jordemødre et spørgeskema om bækkenbundens anatomi, bristninger og om deres forhold til at sy. Når projektet afsluttes til sommer, skal jordemødrene besvare samme spørgsmål.

"Vi er selvfølgelig spændte på og se, om man kan se en ændring. Men vi er faktisk ikke i tvivl om, at det faglige niveau er løftet. Det har jeg allerede fået feedback, der viser", siger vicechefjordemoder Dorte Dahl Ravn.

Fotos: Joachim Rode

Udover grøn murersnor, pincet og et stykke hudfarvet skumgummi er computeren et af de vigtigste redskaber, når jordemødrene på Hillerød Hospital bliver efteruddannet i at sy.

80 procent af alle kvinder skal syes efter deres fødsel. Det er små men meget vigtige sting, der skal sættes. Her instruerer overlæge Hanne Brix Westergaard (tv.) og afdelingsjordemoder Gitte Ulriksen (th.) jordemoder Pia Hove (i midten).

Fotos: Joachim Rode

HILLERØD HOSPITALS PROJEKT

Der er tre elementer i suturprojektet på fødeafdelingen på Hillerød Hospital:

SKOLEBÆNK:

Alle afdelingens 60 jordemødre har været på tre timers efteruddannelse i at sy bristninger. Her var der både teoretisk gennemgang af bækkenbundens anatomi, diagnostik og syning af bristninger via blandt andet animerede film og praktiske øvelser i at binde knuder og sy i skumgummi.

SUPERVISION:

Alle jordemødre skal superviseres af en afdelingsjordemoder tre gange og af en kollega tre gange, mens de diagnosticerer og syer en bristning hos en patient. Herefter bliver de certificeret.

E-LEARNING:

Samtlige jordemødre og læger på afdelingen har adgang til den nyeste viden via online-undervisningsværktøjet gynzone.dk. Her er der blandt andet animerede film og detaljeret gennemgang af bækkenbundens muskulatur, anatomi og de nyeste syteknikker.

I løbet af i år skal afdelingens 30 læger gennemgå det samme undervisningsprogram med fokus på de alvorlige bristninger.

OM FØDSELSBRISTNINGER

- En bristning er en rift eller en flænge, der opstår hos den fødende, når barnet kommer ud. Bristninger sidder typisk i kønslæben, ved skedeindgangen eller i mellemkødet, som er området mellem skeden og endetarmsåbningen.
- 80 procent af alle førstegangsfødende brister. 50 procent af alle andengangs fødende brister.
- Der er typisk tale om små rifter, der kun får et par sting. Man deler bristninger ind i fire grader: I, II, III og IV. Bristning af grad I og II syes normalt af jordemoderen, mens bristninger grad III og IV, der involverer lukkemusklen omkring endetarmen, syes af en læge.

Kilde: www.gynzone.dk

BEDRE TIL BRISTNINGER I REGION HOVEDSTADEN

Tre fødesteder i Region Hovedstaden har købt en eller flere onlineadgange til efteruddannelsesprogrammet. Udover Hillerød Hospital er det Herlev Hospital og en del af jordemødrene på Rigshospitalet. Hillerød Hospitals uddannelsespulje har givet 60.000 kroner i tilskud til efteruddannelsesprojektet på fødeafdelingen. Pengene dækker adgang til online-undervisningsmaterialet fra gynzone.dk og to dages ekstern undervisning. Derudover har fødeafdelingens ledelse givet personaletimer til efteruddannelsen, ligesom en del jordemødre og læger selv har lagt frivillige timer til.